

Přednáška k 800. letům dominikánského řádu

Při oslavě 800. let dominikánské provincie přednášel kardinál Dominik Duka v německé Vechtě. Připomenul starobyrou tradici dominikánů a upozornil na několik současných výzev.

Dominikánský řád a Česká dominikánská provincie v životě církve v současné České republice

Nejprve bych chtěl vlastně začít jubileem, to znamená: co se vlastně odehrálo před osmi sty lety, kdy svatý Dominik Guzmán se rozhodl založit „Svaté kázání“. Víme, že k tomuto založení došlo na rozhraní Španělska a Francie ve sladké Provence, víme, že také první konvent se nalézá v historicky významném městě Toulouse. Historici, kulturní vědci, kulturologové hovoří o tom, že ve 13. st. se zrodila naše křesťanská civilizace, či moderněji řečeno západní civilizace. Máme-li hovořit o třináctém století, pak můžeme říci, že pro většinu střeoevropského prostoru nebo lépe řečeno nového prostoru, který po pádu Západořímské říše vytvoří postupně naši předci po ukončeném stěhování národů. Římské impérium, které právě ve 13. st. dostává název *Imperium romanum natione germanica*, tedy Římské císařství německého národa. Je to dáno tím, že se také již koncipuje soustátí z regionů, které vytvářejí Německé království. Sídlo, politické sídlo a často i kulturní od doby Karla Velikého se přemísťuje za hranice Itálie, za hranice původního sídla Římské říše. Pro tuto oblast Evropy, je to období urbanizace. Město začíná hrát svou důležitou roli a také sídla institucí se přestěhovávají do měst. Je opuštěna struktura typicky hradních kostelů a hradních katedrál, ale z městských kostelů se stávají katedrály a vedle katedrály se objevuje druhý symbol typický pro toto období vzdělávací emancipace, který se osamostatní od mnišských komunit a vytváří se tak společenství univerzit. Katedrála a univerzita jsou typickými institucemi tohoto století, z kterého se pak zrodí západní civilizace.

Byl to Herder, byl to Humboldt, kteří hovoří o kultuře jako o základním prameni, který vyrůstá ze společenství, které má i vlastní kult. Z tohoto kultu se odvozuje kultura. Je to ovšem názor, který je hluboce zakořeněný a souvisí do jisté míry i s evropskými biblickými studii, s archeologií, kde si uvědomujeme, že všechny staré kultury Sumerů, Mezopotámie, Egypta takto vznikají. Chrám, místo kultu je také místem, kde se zrodila kultura. Znamená to písmo, poezie, literatura, to jsou ony mýty ale je zde místo pro hudbu, je zde místo pro vznik krásného umění a sochařství. Architektura se především zaměřuje tímto směrem. Humboldtův názor vidí pro kulturu především místo, kde se odehrává proces vyučování, vzdělávání, univerzitu. Hovoříme-li o civilizaci, víme, že toto označení se spíše dotýká rozvoje a souvztažnosti života s jeho technologickými, technickými a s právními strukturami. Toto napětí je vyjádřeno ve dvou jazycích, kde Němec hovoří o kultuře, Francouz hovoří o civilizaci. Myslím, že obě stanoviska, jak německé kultury, či německého jazyka, tak frankofonní oblast vystihují v těchto pojmech určitou integritu. Dochází ovšem k tomu, že dvacáté století si navykne hovořit pouze o civilizaci. A právě tento technický ráz slova civilizace jakýmsi způsobem začíná ovládat totalitním způsobem lidské myšlení. Důsledky tohoto zploštěného pojetí termínu kultura a civilizace, nám vlastně vytváří tzv. masovou kulturu, o jejíž kulturnosti lze mnohdy pochybovat, anebo nám vytváří pouze technickou civilizaci, která ovšem taktéž postrádá hlubší pochopení otázek, které byly vlastní pro zrození 13. století. Pro to, co nazýváme křesťanskou civilizací, západní civilizací. Je to otázka „proč?“ a teprve potom „jak!“ Je to studium, které vytváří pojem vědy. Když se vrátíme do 13. století, v kterém se zrodil dominikánský řád, musíme si uvědomit, že tyto fenomény formovaly dominikánské povolání, ale také

i dominikánskou aktivitu, činnost našeho Řádu. Velmi často hovoříme a čteme, že konventy dominikánského řádu se nalézají ve středověké struktuře měst v blízkosti hradeb. Bylo to i na základě určitého demografického rozvoje, období výstavby nových částí měst a v těchto nových částech bylo jediné možné stavět vlastní konventy. Přesto, jak si povšiml jeden z význačných znalců dějin řeholí, profesor lublinské katolické univerzity Jerzy Kłoczowski, dominikánské konventy vždy nalzáme v poměrné blízkosti k univerzitě, ale i v blízkosti ke katedrále. Ano, je jeden pojem, který spojuje katedrálu s univerzitou. Je to také i pojem kontinuity vývoje křesťanské civilizace a křesťanské kultury a to je katedra. Biskup neměl nikdy pouze roli dohlížeče, možná by někdo řekl policejního úředníka církve, ale jeho katedra byla místem výuky, duchovního vzdělání. Rovněž tak je třeba si uvědomit, že tato katedra se přemísťuje i do univerzity, kde hraje svou roli a vytváří pozici a důležitost přítomnosti magistrů. Je to myslím důležitý moment, který si chceme uvědomit, když hovoříme o 800. výročí založení Dominikánského řádu. Kdybychom chtěli ztotožnit působení Dominikánského řádu s těmito dvěma institucemi, zcela jistě bychom nebyli právi skutečnosti a nedokázali bychom vystihnout smysl a význam vzniku svatého kázání bratří kazatelů. Můžeme říci, že prvkem, který sehrál důležitou roli v dějinách Dominikánského řádu, je princip demokracie. Demokracie, která v církvi vždy hrála svoji roli. Křesťanství je náboženství města, obce, polis. Právě antická města si nedovedeme představit bez této městské demokracie. Musíme historicky ovšem přiznat, že ti, kteří byli předavatelé antické civilizace a kultury, byli především benediktinské a v našem případě střední Evropy i iroskotské kláštery, tedy ony komunity, které přenesly nejen literární poklad antiky v podobě zachovaných a do latiny přeložených antických děl, celé trivium a kvadrivium, celý systém vzdělávání sedmi svobodných umění. Už slovo svoboda nám něco říká o vztahu k demokracii. Tento systém je vlastně předán třináctému století mnišskými komunitami. Byli to právě cisterciáci, kteří měli velký vliv na formování dominikánských struktur. Je zapotřebí si uvědomit, že 13. století, zrod západní civilizace, je velice úzce spojen s otázkou svobody. Proto města hájí svou svobodu, proto také mendikantské řády, ke kterým patří i dominikáni hájí určitou svou svobodu, to je exempci a přijímají pouze nejvyšší autoritu, to je autoritu římského biskupa. Jsou také touto autoritou chráněni, aby neupadli do područí tehdejších feudálních vládců. Řekl jsem demokracie, víme, že legendární tradice popisuje, že i první britský parlament v Londýně vzniká na principu dominikánských konstitucí.

Dostáváme se k dalšímu momentu, jakým způsobem se promítne do života dominikánského Řádu katedrála se svou katedrou a jakým způsobem se do dominikánského života promítne univerzita. Je třeba si uvědomit, že dominikánský řád, který nese určitý vklad svého zakladatele, který je řeholním kanovníkem. Jako člen katedrální kapituly, nesl si sebou hluboké vědomí společné liturgie, která obohacuje zjednodušenou liturgii farních společenství a stává se prostorem, do kterého vstupuje městský člověk, aby nejenom naslouchal, ale aby se spolupodílel na vytváření liturgie. Především liturgie hodin, ale také mu dává možnost, aby naslouchal kázání. Dominikánské kázání, či svaté kázání sv. Dominika Guzmána se inspiruje apoštolskou tradicí, přibližuje se k onomu momentu Ježíšova příkazu: „Jděte do celého světa!“, a tak přijímá náš řád řečníště, tribunu, resp. Rostrum. Tato tribuna měla své místo na náměstích měst plnila poslání, aby se hlásání evangelia dostalo k člověku v bezprostředním kontaktu všedního života, nikoliv jenom slavnostního kázání biskupa v katedrále. Hovoříme-li o univerzitě, pak jsme svědky, že křesťanství, především křesťanství našich předků, přijímá jako základní knihu, jistou „sumu“, Bibli, Písmo Svaté. Bible se stává základem, ale také i vrcholem univerzitního vzdělání, protože celý způsob výuky směřuje od artistické fakulty k teologické fakultě. Tím se Písmo Svaté stane zdrojem, který ovšem není přijímán fundamentalistickým způsobem, není to ani červená kniha velkého Maa, není to ani učebnice principálů osvěceneckého školství, kde je zapotřebí biflovat a opakovat. Středověku jsou také vlastní i rytířské zápasy. A můžeme říci, že právě sv. Dominik sám rytíř, chce vést duchovní

zápas způsobem, který je vlastní rytířským turnajům. Tak vznikají disputace, které jsou typické pro univerzitu. Na tuto půdu ji vnesli právě mendikanti a můžeme říci, že především dominikánský řád. Tak se rodí velká encyklopedie, univerzitní prapor 13. století, kterým je Summa sv. Tomáše Akvinského.

První dominikánské stopy

Hovořím-li o dominikánském řádu a jeho životě v Čechách, nebo lépe řečeno v České republice, protože České království vzniká jako soustátí tří historických zemí: Čechy, Morava a Slezsko a také po historicky významnou dobu byla i Horní a Dolní Lužice součástí zemí Koruny české. Nebyl to zcela jednoduchý celek, podobně jako i pro dějiny německého státu je obdobná konstrukce běžná a známá. Svatý Dominik přijímá první členy ze slovanské oblasti Evropy do svého řádu u sv. Sabiny v Římě, tak jak je to také zobrazeno na jedné z fresek postranní kaple. Jsou to polští bratři sv. Hyacint a bl. Česlav, ale s nimi je přítomen také Jindřich Moravský. Svatý Dominik přijímá tuto trojici na základě žádosti dvou biskupů, jedním je krakovský biskup Iwo Odrowąż (1218 – 1224) a druhým je pražský biskup ct. Ondřej (1214 – 1224). Jsme tedy v době, která je i velmi důležitá i pro české dějiny, protože biskup Ondřej patří mezi biskupy, kteří se účastnili IV. Lateránského koncilu, historicky vzato, je to první biskup našeho prostoru, který se účastnil koncilu. Tito biskupové bojují o autonomii církve, která se může interpretovat jako kooperační model mezi státem a církví, což konkrétně v Praze vyvolalo ostrý souboj mezi tímto biskupem Ondřejem a panovníkem, kterým nebyl nikdo jiný než otec sv. Anežky České, Přemyslovny, Přemysl Otakar I. V tomto smyslu první stopy dominikánského řádu jsou připisovány těmto třem bratrům, především sv. Hyacintovi a to konventy na Moravě. Konventy v Čechách se hlásí spíše k bl. Česlavovi, který byl také prvním provinciálem, protože celé území zemí Koruny České, vyjma Horní a Dolní Lužice, byly součástí polské provincie v rámci dominikánského řádu. Ovšem již první písemné záznamy nám hovoří o tom, že bratři z kláštera Svatého Kříže z Kolína nad Rýnem hrají důležitou roli při zakládání pražského konventu sv. Klimenta. Tento sv. Kliment je dnes ono známé Klementinum při Karlově mostě s kostelem Nejsv. Salvatora a s kostelem sv. Klimenta. Celý tento areál vybudovaný otci Tovaryšstva Ježíšova na troskách dominikánského kláštera připomíná, že v Čechách, nebo můžeme říci v celém našem prostoru dnešní České republiky, dva řády sehrály velice důležitou roli ve formování vlastní kultury, či civilizace. Byli to především po mnišských řádech, nebo vedle mnišských řádů dominikáni a jezuité. Po husitských válkách z tohoto dominikánského díla příliš mnoho hmatatelných předmětů nezbylo. Naopak díky tomu, že naše republiku minuly dvě nejničivější války, jak 1., tak 2. světová válka, můžeme říci, že odkaz jezuitů je markantně viditelný, hmatatelný.

Vznik české provincie je úžeji spojen již s dynastií Lucemburků, i když můžeme říci, že v závěrečném období dynastie Přemyslovců hraje dominikánský řád velice důležitou roli a to v písemnictví, které bylo v té době latinské, naopak v době Lucemburků a především v době Karla IV. jehož 700. výročí narození – je tedy o 100 let mladší – si letos připomínáme nejen v Praze. Za jeho vlády dochází k velkému rozkvětu, kdy vzniká v Praze úplný překlad Bible do národního jazyka. Je to vlastně 4. překlad Bible do nového jazyka. Bible, která byla přeložena pro klášter sester dominikánek u sv. Anny, kde se pak nachází známé divadlo Na zábradlí. Zde působil jako kulisař Václav Havel, ale také jako autor první slavné hry Zahradní slavnost. Kostel sv. Anny, který byl sekularizován v 18. století v době josefinských reforem, se v současné době nazývá Pražská Křižovatka, tento slavný kostel je restaurován díky pomoci nadace Václava Havla Vize 97 a také prince Charlese po jeho návštěvě v Praze. Stává se

místem, kde se pořádá celá řada mezinárodních setkání, kde je udělována také cena za duchovní a vědecký rozvoj s předáním symbolické berly sv. Vojtěcha, cena Vize 97, což připomíná rok mučednické smrti sv. Vojtěcha (997), druhého pražského biskupa, který vystudoval katedrální školu v Magdeburku a patří vedle Oty II. a papeže Silvestra II. k triumvirátu mužů, kteří se pokusili narýsovat mapu Evropy 2. tisíciletí, nejenom ve smyslu kartografickém, ale ve smyslu kulturně – politicko – společenském.

Vedle tohoto překladu Bible v českém jazyce pro sestry dominikánky, který je zachován, ovšem v poničeném kodexu Leskovecko-drážd'anském. Anna Leskovicová byla místopřevorkou tohoto konventu a tento kodex se pak v třicetileté válce dostal do Drážďan, proto nese název i drážďanský. Rovněž je to i doba dalších velkých literárních děl, které vznikají již v češtině a jak zpracoval v moderní době profesor Alfred Thomas z Univerzity v Illinois v Chicagu v USA, (který nazývá Čechy třpytícím se kulturním a politickým srdcem Svaté říše římské) který vidí velkou kulturní misi z Prahy v době Karla IV. na základě sňatku jeho dcery Anny, která se stává anglickou královnou a tak i vlastně ona známá koleda „O dobrém králi Václavovi“ má své kořeny v tomto období (díky anglickému jazyku se rozšířila v celém světě).

Ovšem spojitost mezi německou dominikánskou provincií Teutonia, ale můžeme říci lépe, abych se nezapletl do historických souvislostí, které mi nejsou tak přesně známy, můžeme říci, že přítomnost německých bratří dominikánů, ať už patřili do provincie Teutonia nebo provincie Saxonie byla velice pohnutá. Po prvním provinciálovi, který nastupuje na počátku 14. Století do Prahy, kdy se oddělí při generální kapitule v Kolíně z polské provincie česká provincie, tak dojde po smrti bratra Zdislava k tomu, že bratři si nejsou schopni sami vládnout, jak už se to někdy v demokratickém systému stává, pražskou provincií spravuje jako vikář Řádu Mistr Eckhart. Musíme říci, že duchovní rozvoj doby Karla IV., se stává spolutvůrcem Devotio moderna a je součástí působení Mistra Eckharta, onoho mystického ponoru, který byl vlastní i Karlu IV.

Dominikánský řád hrál důležitou roli jako spoluzakladatel tohoto hnutí. Stal se terčem velké kritiky, ale i persekuce v době husitských rebelií. Lze říci, že z této husitské revoluce vyjde česká provincie téměř zlikvidována. Na obnově této provincie se pak v 16. a 17. st. podílejí především bratři z polské provincie, ale také z německých provincií a můžeme říci, že přítomnost bratří dominikánů německé národnosti, či německého jazyka je zcela přirozená, protože historie, kultura, civilizace zemí Koruny české je z velké části dílem třech národností: české, německé a židovské. Proč? Je to dáno kolonizačním procesem, kdy víme, že za Přemysla Otakara II., tedy ve 13. Století, přicházejí kolonisté z Německa, ze Švábska a z dalších území a jsou to právě oni, kteří na základě rozvoje středověkých měst se stávají staviteli kamenných měst v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, v Polsku a mohli bychom najít stopy těchto kolonistů i v dalších evropských zemích, ale to bych nosil dříví do lesa, nebo jak se říká sovy do Atén. To vy víte lépe, než my, kdo studujeme české dějiny. Pro vás je to součástí studia německých dějin. V tomto smyslu můžeme hovořit o symbióze nejenom v rámci mezinárodní instituce, kterou dominikánský řád je. Můžeme ale říci, že tuto vnitřní symbiózu, která byla typická pro střední Evropu, zničila druhá světová válka, či přesněji nacistická a komunistická totalita. To je i důvod mnoha problémů, v kterých se i současná Evropská unie nachází. Mám-li takto hovořit o historii dominikánského řádu v té dávné minulosti, která je ovšem stále živá. V rámci globalizace můžeme také hovořit, že globalizace je současně i procesem urbanizace, kdy většina obyvatel globu žije dnes ve městech. Víme také, díky Bohu, že nárůst univerzit a vysokoškolských institucí, vědeckých institucí je fenomén, který přináší jisté problémy. Otázka počtu studentů, otázka skutečně kompetentních pedagogických sil hraje svoji roli, ale je to přirozený vývojový proces, který je součástí této doby. Jak je to s katedrálami? Od II. Vatikánu,

myslím, že se jejich počet zdvojnásobil. Katedrály nehrály vždy roli státního, či národního kostela, ale především hrály roli v Evropě regionů, která se proměnila v Evropu států. Víme, že tato diskuse se vedla i v rámci Evropské unie, kdy na jedné straně vzpomínám na ona přelomová léta po pádu Berlínské zdi. François Mitterrand byl stoupencem Evropy států, víme však, že základní myšlenka, která byla vlastní De Gasperimu, ale zčásti také Konradu Adenauerovi, byla Evropa regionů. Myslím, že do této diskuse vstoupil ještě další prvek a to je Evropa jako superstát, kde někdy jsme mezi federací, či konfederací, ale ne úplně se v současné Evropské unii projevuje dostatečné porozumění pojmu solidarity a subsidiarity, to však není součástí mého vystoupení.

Strohá čísla o životě Církve v ČR dnes

Myslím, že to, co pro vás může být zajímavé, je otázka života církve v současné době v České republice. V roce 1989 po čtyřiceti letech totality, po více než padesáti letech určité izolace, která vzniká už rokem 1938, vstoupila naše Římskokatolická církev do velkého prostoru svobody. Vstoupila do tohoto prostoru zdecimovaná čtyřiceti lety persekuce, tzn. nejenom ochuzená o fungující struktury, ale také o své elity, o počty svých věřících. Je třeba si uvědomit, že na tom má podíl militantní násilná ateizace, která způsobila velké škody jak jednotlivým praktikujícím věřícím, např. v otázce povolání, studia, ale i věznění, zastrašování, jako i poprav duchovních i laiků. Církev byla ochuzena o své významné členy nejenom duchovní, ale i o laiky dvěma vlnami emigrace, tzn. v letech 1948 a 1968, ale rovněž tak byla ochuzena i důsledky 2. světové války vyhnáním věřících německého jazyka a obětmi 2. světové války. Ani meziválečné období mezi 1. a 2. sv. v. nebylo období úplně jednoduché. Církev se však z těchto negativních fenoménů jistým způsobem osvobodila. Hodina svobody má zajisté své datum 17. listopad 1989, ovšem je třeba říci, že i v době totality byla církev na našem území, ale i dominikánský řád podporován v rámci vnitřní duchovní solidarity. A můžeme říci, že naše Římskokatolická církev byla nejvýrazněji podporována již v době komunismu, budu-li hovořit politicky, jak ze strany Německé spolkové republiky a z Rakouska a rovněž tak to byla pomoc z Polska. Z Polska šla pomoc spíše ilegálně, protože polská vláda a Polská lidová republika se hlásila k táboru socialismu a to znamená také k militantně ateistické ideologii. Díky této podpoře se pro náš řád vlastně vytvořila dvě základní střediska. Byly to dvě provincie, které mají největší zásluhu na naší situaci v současné době. Po celých 25 let svobody to byla německá provincie, (zčásti rakouská provincie), a pak polská provincie. Mám-li říci jmenovitě, byl to konvent v Lipsku a byly to konventy Krakov a Vroclav. Varšavský konvent provinciála na ul. Freta byl místem kontaktu pro provinciály nebo jejich kurýry, ale pro možnost návštěvy formace bylo Lipsko a byla to Vroclav více než Krakov. V lipském konventu byli naši bratři svěcení na jáhny a kněze. Byla to velká zásluha Otce Gordiána Landwehra, byla to také velká zásluha tehdejšího provinciála Otce Karl Mayera a musíme taky říci, že i kardinála Joachima Meisnera a světícího erfurtského biskupa Hanze Reinharda Kocha. Jim patří ten velký dík i zde. Konec konců jsem zde, v konventu ve Vechtě, kde se uchovávaly dokumenty, které sledovaly život v naší provincii. Nebylo bezpečné místo ve Vatikánu, nebylo bezpečné místo na našem generalátu. V polském archivu ve Varšavě jsme byli vedeni pouze pod řeholními jmény, bez určitých údajů, aby v případě odhalení nebylo možné členy identifikovat. Tato pomoc ve svobodě se plně projevila už v lednu 1990. Byl to velký i finanční dar německé provincie, který pomohl obnovit studijní dům v Olomouci a vůbec nastartování dominikánského života v otevřené společnosti. Tato pomoc nešla jen dominikánům, ale šla také v rámci ostatních řádů, šla také v rámci diecézí. Mám-li konkrétně jmenovat, byly to rovněž tak dvě instituce, které se podílely a podílejí na obnově života církve u nás, je to Kirche in Not a nadace Renovabis.

Mám-li se vrátit k tématu života Římskokatolické církve v naší zemi, pak bych chtěl říci tolik v základních datech, možná to pak můžeme doplnit v diskusi.

40% obyvatel České republiky, to je cca 4 miliony obyvatel, je pokřtěno v Římskokatolické církvi. Bezesporu že bychom mohli tuto skupinu rozdělit na jednotlivé kvadranty, kde 1 milion, tj. 10% obyvatel jsou skutečně praktikující katolíci, dalších 10% jsou katolíci, kteří se účastní bohoslužeb několikrát do roka, kteří mají určitý vztah k církvi, ale nemůžeme říci, že by to byli dominantes, lidé, kteří mají bezprostřední kontakt s životem církve. Neznamená to, že by se k církvi nehlásili, že by ji nepodporovali. Někdy se výrazně dokáží zapojit do řady aktivit. Třetí čtvrtina jsou lidé, kteří spíše přichází několikrát za život, kteří vyjadřují své sympatie, ale církev jako instituce nemůže příliš počítat s jejich aktivností. Poslední čtvrtina je složena z lidí, kteří byli pokřtěni v dětství, aniž by pak byli v náboženském duchu vychováni. Také to mohou být lidé, kteří se zklamali v životě církve, anebo se nějak ztratili. Takže tak vypadá situace, odpovídají tomu různé průzkumy, které ne vždy jsou přesné, protože v našich statistikách při sčítání je náboženství a národnost dobrovolnou odpovědí. Polovina lidí na tyto otázky vůbec neodpovídá. Nejen na otázku příslušnosti k církvi, ale i na otázku národnosti. Zcela jistě, že existuje řada lidí nepokřtěných, kteří se považují za sympatizanty Římskokatolické církve a hlásí se ke společenskému odkazu církve a stávají se někdy výraznými mecenáši velkých projektů.

Z hlediska počtu biskupství, má Česká republika osm diecézí, pět v Čechách, jsou to: Praha jako arcibiskupství, Litoměřice, Hradec Králové, České Budějovice, Plzeň. Morava má tři biskupství Olomouc jako arcibiskupství, Brno a Ostrava-Opava. Na našem území také působí Řeckokatolická církev v rámci jedné eparchie a sídlo biskupa je v Praze. Ostatní křesťané tvoří v naší zemi zhruba 5 - 7%. 5 % jsou občané České republiky a další 2% tvoří vlastně imigrace. Imigrace je výrazná ze zemí bývalého sovětského bloku, jako je Ukrajina, Bělorusko i samotní Rusové, kteří jsou zde přítomní. Rovněž tak další národnosti. Spolu s ilegálními přistěhovalci lze hovořit o 10% věřících v ostatních církvích! Výrazná je vietnamská komunita. Bohoslužby se konají převážně v Praze, i ve větších biskupských městech, jako je Brno, Ostrava, Hradec Králové. Ve vícero jazycích máme bohoslužby v Praze, kde vedle českého jazyka jsou bohoslužby ve slovenském jazyce, polském, německém, anglickém, francouzském, italském, španělském, maďarském, vietnamském jazyce, je zde komunita koptů, arménská komunita, momentálně je zde i korejská komunita. Život církve je velmi bohatý. Podobně je tomu i u ostatních křesťanských církví, které zde mají své národní zastoupení, jako jsou anglikáni, metodisté, baptisté a mají bohoslužby v těchto jazycích. V tomto smyslu téměř polovina obyvatel České republiky je si vědoma svých křesťanských kořenů a hlásí se ke křesťanským církvím. Rovněž tak se posílila přítomnost občanů židovské národnosti. V rámci ekumeny existuje velmi činná spolupráce. Byla také dána tím, že v rámci zákona o částečném odškodnění, který vychází ještě z parlamentu České a Slovenské federativní republiky, byla provedena částečná restituce. Cca 40% tvoří naturální restituce a necelých 60% tvoří finanční odškodnění. V tomto roce se vydáváme na cestu samostatného hospodaření, kdy státní příspěvek se poprvé krátí od doby schválení zákona. 30 let bude trvat vyplácení finanční náhrady a 15 let bude trvat ještě podpora ze strany státu ročně o 5% méně.

Duchovní a laici studují na třech teologických fakultách v Praze, Olomouci a v Českých Budějovicích. Rovněž tak se podařilo obnovit církevní školství, takže máme zhruba více než sto církevních škol, z toho jedna polovina jsou střední školy, tj. 30% gymnázií, zbytek pak jsou odborné střední školy. Dále školy základní a mateřské školy. Vedle církevních mateřských škol jsou tzv. mateřská centra, zde nedokážu popsat, kolik jich je. Pak jsou v mateřských školách ještě církevní třídy, které jsou vedeny některou církví na základě počtu určité konfese. Rovněž

tak je možná ve školách výuka katecheze. 70% katecheze se provádí ve školách a 30% je prováděno ve farních, či dalších církevních institucích. Rovněž tak velmi důležitou byla pomoc obnovení činnosti charity. Můžeme říci, že česká katolická charita je největší charitativní institucí v zemi a těší se poměrně velmi dobré prestiži. Také Tříkrálová sbírka, kterou jsme zahájili na základě německého modelu, patří k největším charitativním sbírkám v zemi. Skutečností je také několik církevních nemocnic. Charita sama provozuje domy sociální péče, domy pro matku a dítě, pro retardované apod. Rovněž tak má určitou síť zahraniční pomoci, kde pomáháme v Africe, Asii, převážně v Indii, některé pomoci směřují i do Latinské Ameriky nebo do zemí bývalého Sovětského svazu, jako je Bělorusko, Ukrajina a další. Jen namátkou mohu říci, že pražská charita má dvě nemocnice v Africe a tři nemocnice v Indii. Dále vede několik škol jak v Indii, tak v Africe. Můžeme tedy říci, že i díky vaší pomoci došlo k obnově církevního života a že církve může vystupovat jako samostatná entita schopná života a rozvoje o čem svědčí také katolická televize, katolický rozhlas, katolická vydavatelství, jako i katolická periodika.

Mám-li hovořit o přítomnosti dominikánského řádu v naší společnosti, tak je to jednak provincie bratří Řádu kazatelů, jsou zde dva dominikánské kláštery rozjímavých sester. Dále kongregace sester a institut dominikánských laiků. Naše domy jsou v Praze, Olomouci, Plzni, v Jablonném v Podještědí, kde je hrob svaté Zdislavy, pak je to poutní místo v Uherském Brodě, kde je starobylý kostel Panny Marie Růžencové, je to i přítomnost ve Znojmě, kde plníme funkci duchovních u sester druhého řádu, rovněž tak i kongregace vede jednu církevní školu a studentské domovy pro studentky v Praze a v Brně. Myslím, že je za co děkovat a současná doba je velikou výzvou pro dominikánský řád i v naší zemi.

+Dominik kardinál Duka

Zdroj: www.dominikduka.cz